

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Habsburkové na českém trůně

r. 1526 - bitva u Moháče – smrt Ludvíka Jagellonského – nástup Habsburků na čes. trůn

Habsburkové: 1. snaha o **rekatolizaci** země – proti reformovaným náboženstvím
2. snaha o **neomezenou moc panovníka = absolutismus**

1. **Ferdinad Habsburský** (manželka Anna Jagellonská) (1526 – 1564) – král český a uherský, arcivévoda rakouský = **Podunajská monarchie** (= habsburská monarchie) + od r. 1556 **císař sv. říše římské národa německého** (bratr Karel V. abdikoval na tento titul)

- r. 1546/1547 – vznik měšťansko-šlechtické opozice proti Ferdinandovi u nás – poražena – oslabení měst
- zákaz jednoty bratrské

2. **Maxmilián Habsburský** (1564 – 1576) – v mládí inklinoval k luteránství pod vlivem svého vychovatele – otec zatrhl – oženěn se sestřenicí (dcerou španělského krále Karla V.) Marií – fanatickou katoličkou

r. 1575 – **Česká konfese** – ústní slib náboženské svobody českým stavům za přijetí a korunovaci syna – Rudolfa II. na český trůn – písemně konfesi nepotvrdil.

3. **Rudolf II. Habsburský** (1576 – 1611) - měl spoustu bratrů, kteří mu trůn záviděli – zejména Matyáš

r. 1583 – přenesl sídlo z Vídně do **Prahy** – od dob císaře Karla IV. Lucembur. – podruhé Praha centrem střední Evropy – sídlo císaře – umělci, učenci, vyslanci

- Rudolf velký mecenáš umění –fanatický sběratel uměl. předmětů
- podporuje i učence (Tycho de Brahe, Jan Kepler) X alchymisté (výroba zlata, elixíry mládí)
- duševně nevyrovnaný – manio-depresivní projevy (rodiče = příbuzenský vztah, prababička = Juana Šílená) – nemanželský syn Julián d’Austria – těžké postižení
- Rudolf II. se neoženil – nástupcem jeho bratr Matyáš – rozpoutal proti Rudolfovi stavovský odboj : získal rakouskou, uherskou a moravskou šlechtu - česká šlechta se však nepřidala

Důsledek: A) r. 1608- **libeňský mír(Praha – Libeň)** – Uhry, Rakousy, Morava – pod vládou Matyáše

- Čechy, Lužice, Slezsko + titl.císaře – Rudolf II.

B) Češi podpořili Rudolfa za slib náboženské svobody – **r. 1609** –

Majestát – listina náboženských svobod – svoboda náboženství pro všechny (neměla obdobu v Evropě) - i pro poddané

r. 1611 – Rudolf se s existencí vynuceného Majestátu nemohl smířit – pozval do Čech vojska svého příbuzného **pasovského biskupa Leopolda** – plenění Čech, rabování Prahy – česká šlechta se od Rudolfa odvrátila - podpořila Matyáše – Rudolf

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

II. abdikoval, zůstal do své smrti v lednu 1612 jen císařem (zemřel na Pražském hradě)

4. **Matyáš Habsburský (1611 – 1619)**- přenesl sídlo zpět do Vídně (už navždy) - porušování Majestátu – zabírání protestant. kostelů, nejvyšší úřady **katolíkům**

X odpor nekatolíkům - březen **1618** – sjezd nekatolíkům v Praze – stížnost císaři na porušování Majestátu – Matyáš však nemínil couvnout, zakázal další sjezdy nekatolíkům

- **23. 5. 1618** – delegace pod vede ním hraběte Matyáše Thurna na Pražský hrad – **3. defenestrace** (Slavata, Martinic, písař Fabricius – přežili) = **počátek českého stavovského povstání + počátek třicetileté války**
- 24. 5. 1618 – ustavena zemská vláda 30 direktorů (10 vyšší šlechta, 10 rytíři, 10 města)

r. 1619 – smrt bezdětného Matyáše Habsburského

- jednání rakous. a špan. Habsburků ve Vídni – za nástupce určen synovec Matyáše Ferdinand Štýrský = **Ferdinand II. Habsburský**
- česká šlechta neuznala tuto volbu – na trůn zvolila hlavu německých protestantů – **Fridricha Falckého** (falcký kurfiřt, zeť anglického krále Jakuba Stuarta) = **Zimní král**

8. listopadu 1620 – bitva na Bílé hoře - návrší u Prahy – z hlediska vojenského bezvýznamná dvouhodinová šarvátko – porážka českých stavů – útěk Fridricha Falckého z Prahy

r. 1618 – 1620 – tzv. **válka česká – 1. fáze třicetileté války**

Porážka českých stavů - obrovské důsledky:

1. **21. 6. 1621 – poprava 27 představitelů odboje** na Staroměst. nám. (kat Mydlář – doktor Jesenius, Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic)
2. **konfiskace majetku odbojných stavů** – získávají je věrní katoličtí šlechtici a cizí důstojníci -obrovské jmění získal Albrecht z Valdštejna
3. r. 1627 **Obnovené zřízení zemské** (pro Moravu r. 1628) – nový zákoník: dědičné právo Habsburků na český trůn zrovnoprávněna němčina s češtinou jediné povolené náboženství – **katolictví** (Majestát Ferdinand II. rozstříhal na kousky)
4. **emigrace** – do půl roku museli opustit ti, kdo nechtěli přestoupit na katolictví Čechy a Moravu (netýkalo se poddaných – ti povinně katolíci) – odchod vynikajících osobností ze země – např. Komenský, Pavel Skála ze Zhoře, Pavel Stránský ze Stránského, Václav Hollar...)

období následující po Bílé hoře nazval Alois Jirásek dobou temna – dnes polemiky s tímto termínem.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Učebnice:

Beneš Z., Petráň J.: České dějiny I, Praha 1997

Kohoutková H., Komsová M. Dějepis na dlani, Olomouc 2007

Doporučená literatura:

Janáček J.: Rudolf II. a jeho doba, Praha 1987

Míka J.: Stoletý zápas o charakter českého státu 1526 -1627, Praha 1974

Pánek J.: Poslední Rožmberkové, Praha 1989

Tento studijní materiál byl vytvořen v rámci projektu CZ.1.07/1.1.04/03.0045